

L a t w e e f c h u   N w i s e s .

Nr. 5. Zettortdeenâ zschâ Webruar 1844.

Keisers Pehteris tas Leelais un
kahda atraitne.

Kahdâ aukstâ November mehnescha deenâ 1724tâ gaddâ, sweijneeki ap Labogas esara krassteem, Pehterburgas pilfatam blakkam leelu wehtru papreefschu paredseja. Leeli melni mahfoni sahze zeltees, un wehjsch ar weenu jo wairaf sahze schnahfdams puhst, un breefmigi leeli putaini wilni krahfdami us mallu gahfdamees wehtru tuwu klahthu effam pasluddinaja. Tamni paschâ azzumirkli kahdas buhdipas durwtinas, kas tuwu pee esera krassteem bija usbuhwetas attaisfjabs, un kahds jauns smuks kuggineeks, ar sawu mahti, kas atraitne bija, isnahze. Winna ar isbailehm us tahm simehm skattijahs, kas allaschin mehds leelahm wehtram papreefschu rahditees. Mans mihtlais dehlin, usluhko jelle tohs breefmigus esera wilnus, ta buhtu leela pahrgalwiba ja tu schodeen us juhru dohtohs; tapeh; mihtlais Steppin, paleez tawai wezzai mihtlai mahtei par preeku teitan mahjâs, un lai ta laiwa weena patte eet prohjam. Ak mihtla memmina! jaunellis atbildeja, juhs pahrleeku effect bailigi, es jaw daschu breefmigu wehtras gaisu esmu pahrzeetis; un mehds taggad wairs ilgaki ar Mattihju sawas darrishanas ne warram uskaweht. Woi redseet schè jaw ta laiwa irr klahthu, ar ko mehds gribbam aisbraukt. Paul, mihtlais zella-beedri! Schoreis mums buhs kochti wehtrina braufschana!

Lai buht, mihtlais Steppin, kahds wezs matruhstis atbildeja: muhsu mudram skittinam irr brauzeju skaitlis, un mums wajjaga us wissadu wiht, woi gribbam jeb ne gribbam par scho esaru dohtees pahri.

Ak mihtlais Paul mahte ar drebbedamu balsi fazzija: Woi tas tâ naw, ka juhs Deewu gribbat kahrдинаht, kad juhs tahdâ breefmigâ un ne-

gantâ laikâ us uhdeni dohdatees, un ne gaideet eekam wehtra pahreet. Nudeen juhs paschi eefkreefeet waimanâs un leelâs breefmâs!

Lai noteek kas notikdams fazzija Pauls, kas no nekahdâhm bailehm ne sinnaja; ja mehds scho wehjinu gribbetum bihtees, tad matruhshu dsihwiba allaschin breefmâs un bailès stahwetu, un juhs mihtla wezza mahte sinneet, ka Deewa ta Kunga azzis reds un winna rohka glahbj titlabb tohs, kas us uhdeni, kâ tohs, kas us semmi dsihwo. Nahz sehn', lissim rohkâs pee darba un brauksim prohjam! Mikkel sawelz to wirwi stin-graki, unt tad falki teem brauzejeem, lai tee steidsahs.

Kad nu ta atraitne redseja, ka tee wihtri bij apnehmuschees appaksch sehgelehm dohtees, un schee to eedrohschinaja fazzidami: uhdens irr gan wilnains un wehjsch leels, bet mihtla mahte ne behdajetees ne ko, ar scho wehjinu mums nekahda nelaipe ne notiks, tad ta laipnigi sawam weenigam dehlinam labbas deenas fazzija, un sawâ buhdinâ nahze atpakkat. Bet winnas azzis wehl allaschin us laiwu skattijahs, kas pilna ar reistneekem, bet wisswairaf ar saldteem un matruhscheem no krasta tikke nogruhsta. Atraitne noschehloja ar gauschahm affarahm, ka ta sawu weenigu dehlinu, kas prett tahs lihds schim bij laipnigs, mihtligs un paklaufigs bijis, tik ahtri bij palaiduff. Bet nu wairs ne bija laiks to atkal sankt atpakkat; jo laiwa jaw patlabban ais kahdu flints kalninu, kas eserâ iszehlahs aisgahje. Nu winnai wairs neweens ne bij, kam ta sawas raises un behdas warreja isteikt, ka ween tas mihtlais Deews, kas irr bahrinu tehws un atraitnu schelotajs, winna pee ta steidsahs, un tam firdi iskrattija. Wehjsch swilpodams un krahfdams tâ puhte, ka wilni namma aukstumâ sazehlahs. un jaw laiwinai par mallahm sahze gahstees eefschâ.

Lairvineeki un reisineeki ar wissu spehku darbojabs uhdeni atkal no laiwas isfmelt ahrâ. Bet wehtra arweenu jo wairaf sahze plohsitees, un Pauls nomannija, ka ne warreschoht wairs tah-laki braukt, pawehleja laiwu atkal apgreest un us mallu dohtees; kamehr tee darbojabs laiwu apgreest, ta us seklumu usfrehje wirsû. Tè nu wissas rohkas kustejahs laiwu atkal no sekluma nogruhst nohst; bet wissas winna darboschanas bija par wolti, tee jaw lohti sahze behdatees un dasch sahze raudaht, kad winni few par leelu preeku fuggi eeraudsija, un nomannija, ka fuggineeki, kas winnu nelaimi jaw bija eeraudsijufchi, teem laiwu paligâ suhtija.

Schi gauſchi gaidita fugga-laiwina atnahze, bet tee matruhſchi, kas tanni bija baidijahs nelaimigeem turu klahſt nahſt, lai tee arridsan us seklumu ne usfreetu. Nu muhsu nelaimigeem jaw atkal wiſs preeks un zerriba bija wehja, tee atkal sahze raudaht un waimanaht. Winni us reis redseja, ka ahtra laiwa no fugga teem paligâ tikke isfuhſtita, un ſchi ar ſtipru airoschanu paſchâ ihſtâ derrigâ laikâ atpeldeja. Tee patlabban atnahſufchi matruhſchi ſawus beedrus ar bahrgu balſi, ka tee til bailigi bija bijufchi, aprahje, un pee darba ſheidsahs. Wiſſuwairaf weens no winneem, kahds jauns, ſmuks, garſch fuggineeks ſauze: Schè manni puiſchi, darrait tâ! ſheidsatees mannim pakka! Wiſſch to teikdams ſawu mehteli un ſawus ſwahrlus nowilke, lehze uhdeni eekſchâ peldeja un bridde us esara seklumu. Wiſſi zitti darrija ſchim pakka, tee ſawu ſpehku ar prahtu walkaja un azzumirkli nelainigu laiwinu no sekluma nogruhde nohst. Ar breefmahm tee redseja, ka daschi jaw no teem nelaimigeem reisineekeem kâ nomiruschi gulleja, un jaw rahdijahs, itt kâ winni wairs ſawu muhschu dsihwotaji ne buhs. Tè us reisi wezzu Paulu ar raudadamu balſi, kas reisineekus pahrluhfoja dsudeja ſauzam: Woi neweens winnu ne warr glahbt? Woi neweens no jums ne warr Steppinu to gudru un freetnu jaunekli glahbt? Nu tu eſſi pagallam! Kur es taggad buhtu, ja tu mannim miſkâis ſchodeen ne buhtu palihdsejis! Ak Steppin! Steppin! Kas nu tawai miſkai

wezzai mahtei to ſianu neffihš, ka tu nahwes meegâ eſſi aiſmidſis?

Wiſſch wehl naw wiſs nomirris, kahds garſch, ſmuks, jauns fuggineeks atbildeja, ja tas, tas puiſis irr, ko juhs apraudait. Wiſſch irr gan bes atmannaš, bet ne behdajatees neneeka juhs winnu drihs atkal ſweiku un weſſelu atdabbuſeet. Nemmeet un dohdeet winnam tiffat ſiltu tehju-uhdeni papilnam dsert, tad wiſſch drihs atkal atdsihwoſees.

Juhs labbi darrifeet, kahds no winna beedreem ſazzija, kad juhs laiwa kahpſeet eekſchâ; jo juhs tahdi paſchi iſſkattatees, ka ſchis pamirris jauneklis. Nahzeet neffikim winnu muhsu laiwa, tad mehš gribbam tuhlin tanni paſchâ azzumirkli us mallu likt iszelt. Tas irr labbi. Nu ſehni mundri! Seſchi ſtipri airotaji tohs drihs us to mallu zehle, ko Steppinſch preekſch kahdahm ſtundahm ſpirgts un weſſels bija atſchajis. Tee winnu wehl bes atmannaš, us winna mahtes buhdinu aiſneſſe, teem tas garrais fuggineeks lihds gahje un lohti darbojabs to jaunekli atkal ſawai mahtei dsihwu atdohſt. Kad ta araitne ſawu dehlu kâ noſlihuſchu eeraudsija, tad ta ar gauſchahm affarahm sahze kleezt un raudaht. Tas fuggineeks tai ſazzija: ja tu ſawu dehlu atkal gribbi dsihwu atdabbuht, tad tew waijaga to tuhlin bes kaweschanahš ſiltâ gultâ likt, un wiſſu tâ darriht, kâ tew pawehlehs. Wiſſch patš wiſſas darboschanas atraitnei gahje paligâ, un pehz ihſa brihſcha Steppinſch patš uszehlahš un ſawam glahbejam par wiſſu labbu pateize.

Bet wai Deewin! pateiziga mahte teize, jums wehl arween lihds ſchim juhsu ſlapjas drahnas muggurâ bijuſchâ! Un kamehr juhs ar mannu mihtu Steppinu publejatees, tamehr juhs wehl ne eſſat nemoš par ſewi gahdajuſchi! Mans Deewš! atraitne winnu wiſſapfahrt apluhkodama ſazzija, zil lohti juhs ſlapji eſſat! Luhdsami ſchè, apgehrbeet ſauſas drebbes!

Eš jums no ſirdš par tahm pateizu, to es gribbu darriht, jaunais fuggineeks atbildeja, un gahje ſahnu kambari Steppinu ſauſas drahnas apgerbt. Nu wiſſch ſawus beedrus gribbeja us-

mekleht, bet ta atraitne wiinnu aiskaweja, un ar affaru pilnahn azzim fazzija: Juhš schodeen esfat to dsihwibu, kas man ta dahrgaka semmes wirsü glahbuschi, un man nefas naw ar fo es jums par juhsu mihlestitibu warretu atmakfaht; bet fo zeenijams, mihtais fuggineeks darriht eespehschu, to darrihschu. Es gribbu rihtôs un wakkarôs no Deewa swehtibu par jums, un par mihleem juhsejem luhgtees, un ka juhs ne muhscham tahdâs breefmâs ne nahktu, kahdâs schodeen mans mihtais dehlinsch irr bijis. Ak laut tas Deews, kas sawu auzi us bahrimu un atraitnu luhgschanahm labbpraht greeesch, arribsan mannu luhgschanu paklausihš. Ak laut winsch juhs tâ mihligi un schehligi schinnit pasaulitê wadditu, ka juhs weenreis winna swehtôs muhschigôs preeku mahjoklôs nonahktu.

Schim jaunam fuggineekam affaras par waiageem nobirre, kad winsch pateizigai mahtei atbildeja: es tikkai esnu to darrijis, kas man darriht peenahzesh. Winsch tai fazzija, ka winsch rihtâ winnas dehla drahnas gribboht atsuhtht, un patlabban winsch labbas deenas gribbeja atfazzih, kad durwis atwehrahš un kahdš kuggu wirsueeks ar dauhs wihreem, seewahm un behrneem istabâ eepahze eefschâ. Mans zeenigš mihtais kaptein, Pehter Aleksewitsch! winsch us to garru fuggineeku fazzija, un us weenu zelli preeksch winna ismettahš! Mehš bijam juhsu dehl noskummuschi, un dohmajam, ka jums kahda nelaine buhs gaddijusees.

Waldees Deewam mans mihtais Mazarow, Keisars atbildeja, es tew to warru pateeti teikt, ka mannim wakkarinâs ittin labbi smeekesh. Leez tikkai wisseem scheem gohdigeem laiwineekeem labbas wakkarinâs fataihth, lai winni ar ehd, dserr un preezajahš, ka tee wiffi wesseli ar laiwu, kas pee enkura taggad peesecta, irr mahjâs pahrnahkuschi.

Ilgî lai wehl dsihwo keisars! Ilgî lai wehl dsihwo Pehteris tas Leelais! Ilgî lai wehl dsihwo Zahrs! Tâ wiß tas pulks weenâ muttê sauze, bet atraitne drebbedama wiinnu luhdse, lai tas tai peedohtu, ka winna naw wiinnu pasinnusi, un tam peederrigu gohdu naw dewusi.

Ne, ne, mihta seewina, Zahrs tai smeedamees atbildeja, kâ tu nu Keisaru tahdâs netihrâs drahnâs buhtu warrejusi pasih! Es tawâ dehla drahnâs par peeminnu, ka mums schihš deenas darbs labbi irr weizees paturreschu. Schenemm to par tahm drahnahm; un winsch tai naudasmaffu rohka speede; un kad Steppinsch atkal atmohdisees, tad falki tam, ka winsch pee Pehtera Aleksewitscha katrâ brihbi draugu atraddihš.

Keisars tannit paschâ beenâ us kahdu turwu zeemu, Lakta wahrâdâ gahje, fur tam breefnigš drudsiš tadehl uskritte, ka tas par ilgi ar flapjahm drahnahm bija stabwejis. Ne ilgi pehz tam winsch Pehterburgas pilfatâ, fo winsch pats bij buhwejis nomirre.

Bet es falku: Kâ azzis weena pascha zilweka dsihwiba tik dahrga irr, ka winsch pats sawu dsihwibu naw taupijis to glahbt, kas nahwes breefmâs, tahdš irr wehrtš par dauhs zilwekeem waldbht.

F. B . . . r.

* M i h l e s t i b a .

1.

Kad saulih deenas beigumâ,
Nis mescha paslehpjahš;
Un swaigfnes debbes sillumâ,
Tâ weetâ gresnojahš.

2.

Kad mehnestinsch tik laipnigi,
Mums labbu nakti dohd;
Un pasaul' meeça schuhpulli
Zaw salda buffa rohd.

3.

Tad weentulis es kawejohk,
Wehl puffu paleijâ;
Un mihlestitâ ilgojohš,
Pehz tewim firfninâ.

4.

Tew garrâ mihti fluhpstiju,
Pee katras puffites;
Un tawu azzu spohschumu,
Man rahb' tahš swaigfнитеš.

5.
 Dee strautina kad apstahjohs,
 Kad leija burbule;
 Tur tawu balsi klausijohs,
 Tl faldâ dwehsele.

6.
 Tur rohshu kruma pawehni,
 Kad beidsot apsehdu;
 Un faldais meedsinsch palehni,
 Jaw aisdlehds azztinu.

7.
 Kad sapni — al zil laimigs es!
 Kad mannim rohku sneeds; —
 Kad man wifs preeks schijs pasaules,
 Kad muttiti ne leeds.

8.
 Kad paradihses laimibu,
 Jaw scheitan mantoju;
 Kad tawu rohshu rohzinu,
 Til sapni butshoju.

9.
 Kad rihâ faules-gohbiba,
 Steids kalnus apfeltiht;
 Un zihrus stonnâ balsinâ,
 Sauz: „mohstees pasauliht!“

10.
 Lad pirms wehl azzis atweru,
 Tew subtu labbu rih;
 Es swehrejis tew mihlibu,
 Lihds affins meefâs mih.

11.
 Ar tew' man schinni pasaulē,
 Wifs ko few wehleju;
 Tu man tik dahrga dwehsele!
 Tew muhscham mihleschu.

Schul . . .

Teefas fluddinaschana.

No Brambergumuischas pagasta teefas tohp wifseem sinnamu darrihts, ka 26tâ Janwar f. g. Brambergumuischas Meschapluggu mahjâs, uhtruppi noturrehs, un ka wisseem parrabu-dewejeem ta nomirruscha Meschapluggu saimneeka Janna Bergmann, diwu mehneschu starpâ, prohti, wifswehlah lihds 12tu Webruar f. g. ar sawahm prassischanaahm un wianu peerahdischanaahm scheitan japeeteizahs, jo wehlah neweenu wais ne klausihs. Brambergumuischas pagasta teefa, tai 15tâ Janwar 1844. 2

(L. S.) J. Sackenfels, preekschsehdetajs.
 (Nr. 26.) Rumsien, teefas srihweris.

Naudas, labbibas un prezzu tirgus us plazzi. Rihgâ, tanni 24tâ Janwar 1844.

	Subraba nauda.			Subraba nauda.	
	Rb.	Kv.		Rb.	Kv.
1 jauns dahlberis . . . . . gelbeja	1	33	1 pohds kannepu . . . . . tappe malfahs ar	1	—
1 puhrs rudsu . . . . . tappe malfahs ar	1	40	1 — linnu labbasas surtes — —	1	80
1 — kweeschu . . . . . — —	2	10	1 — — siktakas surtes — —	1	60
1 — meeschu . . . . . — —	1	15	1 — tabaka . . . . . — —	—	65
1 — meeschu = putrainu — — —	1	50	1 — bselses . . . . . — —	—	75
1 — ausu . . . . . — — —	—	65	1 — sweesta . . . . . — —	2	40
1 — kweeschu = miltu . . . . . — — —	2	50	1 muzza silku, preeschu muzzâ — —	8	—
1 — bihdeletu rudsu = miltu — — —	1	70	1 — — wihlschuu muzzâ — —	8	25
1 — rupju rudsu = miltu — — —	1	30	1 — farkanas sahlis . . . . . — —	7	—
1 — siruu . . . . . — — —	1	50	1 — rupjas leddainas sahlis — —	6	—
1 — linnu = sehklas . . . . . — — —	2	25	1 — rupjas baltas sahlis — —	4	15
1 — kannepu = sehklas . . . . . — — —	1	50	1 — smalkas sahlis . . . . . — —	4	—
1 — kimmenu . . . . . — — —	5	—			

W r i h w d r i k k e h t.

No juhrmallas gubernementu augstas waldischanas pusses: Waldischanas-raths U. Weitler.
 No. 48.